Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го СЕРПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 23, 1983 No. 159. VOL. XC.

Появився друком другий том „Зібраних творів" Б. Кравцева

Ню Йорк, Н. Й. — Тут у Видавництві Нюйоркської Групи та під фірмою Української Вільної Академії Наук у ЗСА появився друком другий із трьох запроектованих та чотирьох запланованих томів „Зібраних творів" Богдана Кравцева. Том упорядкували Богдан Бойчук і Володимир Кульчицький-Гут, а обкладинку, як і до першого тому, приготовив Любослав Гуцалюк. Додано до тому також оригінальну фотознімку Б.Кравцева у виконанні Володимира Грицина.

Богдан Кравців
(Світлив В. Грицин)

Характер і зміст цього тому вияснюють упорядники у своєму вступному „Слові", в якому між іншим сказано:

„...Як у інших народів, так і в нас, поети часто відзиваються критичними працями на літературну творчість своїх сучасників та попередників, і хоч (з малими лише винятками) літературними критиками у стислому розумінні цього поняття вони не є, їхні думки цінні тим, що часом освітлюють твір знутра або накреслюють нові координати й нові перспективи для літературного майбутнього. Не є вони й істориками літератури, хоч часто розглядають творчість груп чи певних періодів. Не є вони у стислому сенсі і науковцями, хоч і пробують своїх сил і в царині науки, бо входять, звичайно, у конфлікт між строгою аналітичністю і проблисками уяви. Все це стосується і Богдана Кравцева.

У статтях Кравців був в основному нотатором і коментатором своєї доби. Навряд, чи кабінет ученого йому підходив. Немає на це ніяких познак (єдиним винятком є праця „Ренесанс і гуманізм на Україні", але вона була написана наприкінці життя поета, і є, можна припускати, наслідком віку, а не покликання). Прозовий доробок Кравцева радше вказує, що він до кінця життя залишився вірним ідеям своєї молодости, до кінця залишився революціонером. Він тільки змінив тактику боротьби — взяв у руки перо. І кожний штрих пера Богдана Кравцева був штрихом боротьби за нашу правду, за наше існування і за справедливість у загальному. І саме під таким кутом треба бачити багату та багатогранну літературознавчу й публіцистичну діяльність поета.

Коли назва „Зібрані твори" повністю стосувалася до поетичної спадщини Богдана Кравцева, то до його літературознавста і публіцистики цю назву треба приймати умовно, чи, краще,в динамічному сенсі: що майбутні дослідники Богдана Кравцева будуть доповнювати працю цих упорядників новими томами. Складаються на це дві причини. Поперше, тепер немає апарату ані фізичної спроможности (через політичну стіну між Україною і світом) зібрати довоєнні писання Кравцева, коли він був „три

(Закінчення на стор. 4)

Менор коледж влаштовує Фестиваль

Дженкінтавн, Па. — Український центр студій спадщини тут при Менор джуніор коледжі влаштовує Фестиваль у неділю, 18-го вересня ц.р., від 12-ої до 7-ої год. вечора на території коледжу, при Факс Чейс ровд і Форрест авеню. Вступ — 2 дол. для дорослих і 50 центів для дітей.

У програмі Фестивалю — народні танці, музика і спів. Під час Фестивалю можна буде оглянути і придбати зразки народного мистецтва. До послуг гостей — українські страви. В музеї будуть виставлені народні українські костюми і зразки народного ремесла. Крім того, будуть виставки картин у кімнаті семінарів бібліотеки коледжу.

У випадку дощу, Фестиваль відбудеться в приміщеннях коледжу.

Українсько-німецький словник вийшов друком у другому виданні

Вісбаден, Західня Німеччина (ОУПС-УІБ). — Тут у відомому науковому видавництві Отто Гаррасовіца під управою д-ра Пецольда вийшло друком друге видання найбільшого досі „Українсько - німецького словника" Зенона Кузелі й Ярослава Б. Рудницького, що здавна був бібліографічною рідкістю, зокрема на Заході.

Як відомо, перше видання цього словника було здійснене в 1943 році в Ляйпціґу, тодішньому осідку в-ва Отто Гаррассовіц, заходами Українського Наукового Інституту в Берліні під керівництвом д-ра Івана Мірчука. Між співробітниками цього Інституту в праці над словником були проф. д-р К.Г.Маєр і д-р Сократ Іваницький; вони обидва названі тепер на титульній сторінці словника поруч із головними співредакторами йо-го, Кузелею й Рудницьким.

Як останній із живих, д-р Рудницький від довшого часу старався про перевидання цієї праці й остаточно вона вийшла з його поправками тексту й доповненнями деяких новотворів післявоєнної української лексики.

В цілому словник має тепер 1,500 сторінок, друкований на кращому папері, як у 1943 році, в полотняній оправі з написами в українській і німецькій мовах.

Крім словника те саме видавництво видало четвертим накладом „Лербух" — підручник української мови в опрацюванні проф. Р. Рудницького. Обидві книжки можна замовляти прямо у видавництві: Отто Гаррассовіц, Тавнус Штр. 6, Вісбаден, Західня Німеччина.

Помер Б. Семенюк

Ню Йорк, Н.Й. — 19-го серпня 1983 року несподівано помер в Глен Спей, Н.Й., св. п. Богдан Семенюк, голова Братства охорони воєнних могил „Броди-Лев", колишній вояк І-ої УДУНА член Крайової Управи Братства І-ої УД УНА.

Панахида відправлялася у понеділок, 22-го серпня в 7:30 вечора в похоронному заведенні Петра Яреми у Ню Йорку. Похорон у вівторок, 23-го серпня в 9 год. ранку з цього заведення на цвинтар св.Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

ЛИСТ УНС ДО ПРЕЗИДІЇ СКВУ

Копії цього листа були вислані до управ всіх інших установ і організацій, які згуртувались в УАКР, з проханням писати подібні листи до Президії СКВУ.

Джерзі Сіти, 16 серпня 1983 р.

До
Світлої Президії
Світового Конгресу Вільних Українців
Торонто, Канада

Світла Президіє!

У зв'язку із ситуацією, яка заіснувала в нашій українській громаді в ЗСА після XIII Конгресу Українців Америки в жовтні 1980 року, та у зв'язку із заповідженим на грудень цього 1983 року IV Світовим Конгресом Вільних Українців, інформуємо та прохаємо прийняти до відома, що:

1. Провід Українського Народного Союзу, найстаршої і найбільшої української братської суспільно-громадської установи у вільному світі, співосновника Українського Конгресового Комітету Америки, належав до репрезентантів тих 27 крайових українських організацій в ЗСА, які вийшли із XIII Конгресу Українців Америки на знак протесту проти планового і послідовного порушування статуту та взагалі правопорядку УККА речниками ідеологічно-політичного угрупування, відомого під назвою Українського Визвольного Фронту, у підготові та веденні того Конгресу. Вийшовши з XIII Конгресу, представники УНСоюзу включилися в Комітет за Правопорядок в УККА, що поставив собі за мету привернення того правопорядку в УККА, порушеного підготовою та веденням XIII Конгресу.

2. З уваги на те, що всі зусилля Комітету за Правопорядок протягом двох з половиною років у намаганні довести до привернення такого правопорядку в УККА не зустріли зрозуміння і доброї волі з боку порушників того правопорядку, УНСоюз долучився до всіх інших членів Комітету за Правопорядок в УККА, що, втративши вже всяку надію на можливість порозуміння з речниками УВФронту, які виступають під фірмою УККА, оформило Українську Американську Координаційну Раду. Завданням цієї Ради є подбати про привернення того правопорядку в нашій українській громаді в ЗСА шляхом поновного оформлення відповідної центральної репрезентації.

У зв'язку з цим та згідно з однодушним рішенням Головного Екзекутивного Комітету УНС на його звичайних нарадах в дні 12-го серпня ц.р., повідомляємо Світлу Президію СКВУ, що:

1. УНСоюз не визнає теперішній провід УККА за свого речника в СКВУ, чи на будь-якому іншому форумі, натомість

2. УНСоюз за такого свого речника вважає тепер Українську Американську Координаційну Раду.

З глибокою пошаною до Вас

Іван О. Флис
головний предсідник

Судитимуть ген. Н. Щелокова

Москва. — Кореспондент нюйоркського щоденника „Ню Йорк Таймс" Джан Бирнс, користуючись різними інформаціями зібраними ним і співробітниками серед правлячих кіл московської верхівки пише, що москвичі очікують на нову сенсацію, а саме політичний процес над ген. Ніколаєм Щолоковим, колишнім міністром внутрішніх справ СССР, який займав це становище від 1966 до 1982 року, тобто весь час за брежнєвського владування. Бирнс підкреслює, що Н. Щелоков належав до так званої „дніпропетровської мафії", з якої покійний генсек Брежнєв вибирав собі кадри для центрального керівництва.

Після смерти Л. Брежнєва, новий лідер, який вміжчасі виростав і робив кар'єру у славнозвісному КГБ, наказав звільнити Щелокова з посту міністра внутрішніх справ, а на останньому пленумі ЦК КПСС його також позбавили членства в Центральному Комітеті. В офіційному повідомленні тоді говорилося, що він „допустив багатьох помилок у попередній своїй роботі". Поінформовані особи однак твердять, що Щелоков брав високі хабарі за свої послуги і ніби то за це теперішнє керівництво хоче поставити його під суд.

Інші особи з оточення генерала кажуть, що його син Ігор Щелоков, займаючи високе становище в Центральному Комітеті комсомолу, також був звільнений зі свого посту, а дружина Н. Щелокова покінчила життя самогубством в березні ц.р., після того, як їм було сказано звільнити урядову квартиру на проспекті ім Кутузова в Москві, де колись жив Л. Брежнєв й інші високі чиновники совєтської правлячої ієрархії і де тепер живе Юрій Андропов.

Другою жертвою нового керівництва стала зять Л. Брежнєва ген. лейтенант Юрій Чурбанов, який за життя тестя займав видатне становище заступника міністра внутрішніх справ. Після смерти Брежнєва Чурбанова перевели в глуху провінцію на становище коменданта міліції портового міста Мурманськ на півночі СССР.

І знову ж таки згідно з поголосками в мовсковських колах, дружина ген. Чурбанова — Галіна Брежнєва, довго, але безуспішно намагалася затримати помешкання в Москві, аж до часу поки КГБ не змусило її виїхати до мужа в Мурманськ.

Тепер в Москві дещо краще зрозуміли заяву теперішнього міністра внутрішніх справ колишнього головного КГБіста Віталія Федорчука, опубліковану на сторінках „Правди", у якій говориться, що Політбюро і ЦК КПСС „прочищують міністерство від ідеологічних і морально незрілих елементів". В системі міністерства тепер встановлено нагляд, тобто „політкомісарів", перед якими усі вищі урядники міністерства повинні звітувати про свою роботу. В останньому часі такі „політкомісари" діяли тільки в армії.

Політичні аналітики і знавці совєтських відносин погоджуються з теорією, що в імперії не все в порядку, а на верхах весь час іде боротьба за владу і впливи.

УРЯД КУВЕЙТУ перепросив Державний департамент ЗСА за те, що він мав застереження щодо новоназначеного амбасадора Америки до тієї держави Брендона Грова тільки тому, що первісно він служив на становищі генерального консуля в Ізраїлі. Маленька держава Кувейт над Перською затокою хоч і багата в нафту, зорієнтувалась, — кажуть політичні спостерігачі, — що цей випадок відмови може зруйнувати добрі відносини з великою і багатою державою ЗСА і тому цілковито змінила своє становище до цієї справи.

Ю. АНДРОПОВ ЗУСТРІЧАВСЯ З ЗАКОНОДАВЦЯМИ ЗСА

Москва, СССР. — Совєтський лідер Юрій Андропов запропонував у четвер, 18-го серпня, щоб Совєтський Союз і ЗСА погодилися на повну заборону протикосмічної зброї, і заявив, що Совєтський Союз не буде виводити в космічний простір такої зброї, якщо інші країни поступлять так само.

Згідно з даними західніх розвідок Совєтський Союз вже давно має таку зброї в космосі, яка може знищувати супутники та інші літальні апарати. Досліди над подібною зброєю розпочалися в Совєтському Союзі ще в 1968 році, в результаті яких була створена ціла система боротьби з супутниками під назвою Асат.

Свою пропозицію Андропов зробив на зустрічі з делегацією американських сенаторів, яка в кількості дев'ятьох осіб під керівництвом сенатора Клейборна Пелла приїхала до Москви минулого тижня.

На пресовій конференції після двогодинної розмови з Андроповим сен. Пелл сказав, що Андропов „не вніс нічого нового" в американсько-совєтські відносини, які, згідно зі словами Андропова є „дуже напруженими в кожній ділянці".

Згадана пропозиція Андропова вже давно відома в інших формах. Ще в 1981 році Совєтський Союз пропонував заборонити будь-яку зброю в космосі, виступив в ОН з подібними пропозиціями, а також в переговорах з Адміністрацією президента Джиммі Картера.

Крім питань космічної зброї Андропов також говорив про розміщення американських ракет середнього засягу в Европі та про переговори відносно стратегічних ракет. У всіх цих питаннях Андропов залишився на попередніх совєтських позиціях.

Державний департамент заявив, що він „старанно вивчить будь-яку серйозну совєтську пропозицію" відносно контролі над космічною зброєю.

Речник Ален Ромберг, відповідаючи на заваги Андропова, сказав, що тільки Совєтський Союз має в космосі єдину в світі систему Асат, яку підтримують і розвивають вже понад десять років".

Сі-Бі-Ес Нюз веде війну з Білим Домом

Вашінгтон. — Телевізійна сітка Сі-Бі-Ес Нюз веде вже віддавна кампанію проти закордонної політики президента Роналда Регена, а зокрема його потягнень в Центральній Америці і вислали до Ель Сальвадору американської допомоги та кільканадцятьох інструкторів. Білий Дім був зокрема озлоблений тенденційністю Сі-Бі-Ес Нюз й інших засобів масової інформації, які, як кажуть речники Уряду, зумисно підривають престиж власного уряду, користуючись дуже часто чужими неперевіреними інформаціями.

Особливе негодування у президента Р. Регена викликала передача згаданої телестанції про совєтський торговельний корабель „Александров Ульянов", у якому, за чужими джерелами подано, що на покладі корабля не було жадної зброї, як це підозрівали речники Уряду Р. Регена і підрядні йому військовики, а тільки сільськогосподарський матеріял і харчові продукти.

Коротко після передання цієї інформації і документальних кінокадр до Вашінгтону наспіла з Нікараґуа зашифрована вістка, що Сі-Бі-Ес купила цю кінострічку в кубинських фільмарів за грубі гроші. Обвинуваченням Адміністрації викликали лють в керівників Сі-Бі-Ес. Вони назвали обвинувачення Білого Дому „брехнею" і заявили, що кінофільм був куплений за 2,500 долярів в кубинських документалістів, непов'язаних з урядом Фіделя Кастра. Коли критика Сі-Бі-Ес продовжувалась і Уряд почав виявляти все нові й нові справи, керівництво телестанції було змушене заявити публічно, що кінострічка була куплена від особи зближених до уряду вих кіл в Нікараґуа.

Не зважаючи на вияснення з обох сторін, „війна" між Білим Домом і Сі-Бі-Ес продовжується.

В Америці

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер заявив у четвер, 18-го серпня, що на початку вересня він відвідає деякі країни Центральної Америки. На пресовій конференції Вайнберґер сказав, що він плянує відвідати Панаму, Сальвадор і Гондурас, щоб спостерігати за маневрами американських військ і провести переговори з міністрами оборони цих країн. Міністер оборони ЗСА пояснив також причини посилання американських розвідувальних літаків типу АВАКС, щоб допомогти Чадові.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННИМИ агенції міжнародного розвитку Адміністрація президента Роналда Регена наполягає на збільшенні допомоги Етіопії, де посуха і голод загрожують тепер сотням тисяч людей. Зусилля ЗСА в цьому напрямі проводяться в основному через ОН, але офіційні особи також закликали приватні організації поширити свою діяльність і збільшити допомогу населенню Етіопії.

РЕЧНИК АМЕРИКАНСЬКОГО посольства в Сальвадорі повідомив, що ЗСА дали Сальвадорові додатково 2,3 мільйона долярів допомоги тисячам осіб, які залишилися без даху над головою в наслідок громадянської війни в цій країні. Попередньо американський уряд дав Сальвадорові 8,3 мільйона долярів допомоги втікачам і переміщеним особам. Речник посольства сказав, що ця допомога врятувала понад 20,000 сальвадорців, дала їм змогу знайти працю, медичне обслуговування, дах над головою.

ОФІЦІЙНІ ОСОБИ шведської військовоморської фльоти повідомили в четвер, 18-го серпня, що Швеція випродукува ла зброю для боротьби з запливаючими у шведські територіяльні води чужинецькими підводними човнами. Нова зброя — це мала міна, яка може пошкодити підводні човни і змусити їх піднятися на поверхню води. Військово-морський командир Бенгт Уґґля пояснив, що один вибух міни достатний для того, щоб зробити діру в стіні човна, після чого човен мусить піднятися і виявити себе або потонути.

ЗІ СТОЛИЦІ ПОРТУГАЛІЇ повідомили, що підтримані Південною Африкою протиурядові партизани в Мозамбіку останнім часом посилили свою діяльність і в нападі на п'ять мозамбіцьких військових гарнізонів вбили щонайменше 150 урядових вояків. Уряд марксистського президента Мозамбіку Самори Машеля признав існування шістьлітньої боротьби проти антимарксистських партизанів і підтвердив, що боротьба охопила всі провінції країни, крім північнокрайової Кабо Дельґадо.

В МАНІЛІ ВБИЛИ ЛІДЕРА ОПОЗИЦІЇ

Маніля, Філіппіни. — Беніньо Акіно, якого вважали найсильнішим противником президента Філіппін Фердинанда Маркоса, повертаючися на батьківщину з трьохлітнього добровільного вигнання в ЗСА, в неділю, 21-го серпня, був убитий на манільському летовищі кілька хвилин після приземлення літака.

Акіно, 50-літній політичний діяч знехтував усі попередження про те, що його вб'ють, якщо він повернеться на батьківщину, був убитий одним пострілом у голову коли він у супроводі військової варти вийшов з літака на міжнародному манільському летовищі, де тисячі його прихильників прийшли, щоб привітати його повернення на батьківщину.

Згідно з урядовими повідомленнями убивця був одягнутий у форму обслуговуючого персоналу летунської служби і був відразу вбитий в перестрілці з військовою охороною летовища. Прізвища убивці покищо не подано.

Опозиційні політики в Манілі складають вину за вбивство на президента Маркоса. Такі згодження уряд негайно заперечив, а заяву президента Маркоса було прочитано ще в неділю в крайовому телебаченні. Заява назвала вбивство колишнього сенатора „жахливим і обурливим", але також нагадала, що Маркос сам остерігав Акіно, що вороги зі старою заздрістю можуть попробувати вбити його при поверненні на Філіппіни.

Молодший брат Акіно, Агапото Акіно висловив сумнів відносно урядової версії про вбивство „заявивши: „Воно було зроблене з військовою точністю. Існує занадто багато неясних питань. Як міг сумнівний убивця опинитися саме в тому точно місці, де його не могли побачити стільки військових охоронців і як міг він довідатися, що мій брат прилетів на літаку китайських ліній, коли навіть ніхто з нашої сім'ї не знав цього?"

Акіно намагався купити квиток для свого польоту на декількох літаках різних летунських ліній, але всі вони відмовили йому на тій основі, що уряд Філіппін попередив їх штрафом 4,545 долярів, якщо вони візьмуть пасажира без документів, яким був Акіно. Вкінці він вирішив зробити свій останній крок на літак під прибраним прізвищем Марсіаль Бонісасіо.

Прихильники Акіно сказали, що літак прибуде до манільського летовища о 1:30 годині по полудні в той час, як прибудуть одночасно чотири літаки. В якому літаку буде Акіно, цього ніхто не знав.

У світі

ДЕПАРТАМЕНТ ЗДОРОВ'Я і суспільної опіки поінформував, що смертні випадки від удару серця значно зменшились. Д-р Арон Р.Фолсон з Міннесотського університету погоджується з інформацією Департаменту здоров'я і каже в журналі Американської медичної асоціації, що американські громадяни почали більше звертати увагу на своє здоров'я, контролювати тиск крови і тому не дивно, що стало менше коронарних захворювань.

ДРУЖИНА ЖИДІВСЬКОГО АКТИВІСТА, члена Московської Гельсінкської Групи, а тепер політв'язня Анатолія Щаранського, якого московський суд засудив на 13 років позбавлення волі за ніби то „шпигунську діяльність" і зв'язки з американською Центральною Розвідчою Агенцією, знову прибула з Ізраїля до З'єдинених Стейтів Америки, щоб тут посилити кампанію за його звільнення. Авіталь Щаранська у зустрічі з кореспондентами висловила переконання, що її муж буде звільнений, бо навіть сам совєтський лідер Юрій Андропов у розмові з західніми парламентаристами обіцяв переглянути справу засудів деяких осіб. А. Щаранська зустрілася в Ню Йорку з губернатором Маріо Квомо у його бюрі, а після того заявила, що вона буде говорити також з іншими офіційними особами в ЗСА. Через журналістів вона звернулась до американського народу за моральною підтримкою в цій справі.

ГУРАГАН „АЛІСІЯ", який заатакував прибережні місцевості Тексасу в кінці минулого тижня, наніс чимало шкоди. Торнадо із силою вітру 145 миль на годину знищило по дорозі багато будинків, дерев, телефонічних і електричних стовпів. 7,500 будинків не мали електричного світла, тисячі будинків були цілковито, або частинно знищені від вітру і вогню. Сили вітру не витримали також бетоново-залізні хмародери в Гюстоні і в результаті цього вулиці згаданого міста були засипані склом з розкішних будинків. 165 кварталів міста були цілковито ізольовані, або виселені, залишились тільки пожежники, поліціянти, санітари й інший конечно потрібний персонал. Десять осіб загинули, більше були поранені. Покищо ще тяжко обрахувати шкоди, спричинені гураганом, але вони йдуть у грубі мільйони долярів.

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ сезонові робітники в Каліфорнії розпочали протестні акції проти дискримінації і низьких платень. Деякі компанії і великі фермери платять сезоновим, переважно мехіканським робітникам, половину зі встановленого в ЗСА мінімуму і дуже часто не дають повного вдержання, як це вони первісно обіцяли. Робітники живуть в дуже примітивних умовах і працюють шість днів на тиждень. Крім того працедавці прийняли більше як треба робітників і створили нестерпну ситуацію конкуренції між самими робітниками, які все таки хочуть дещо заробити і не повертатися до Мехіко з порожніми руками. Департамент сільського господарства обіцяв вислати до Каліфорнії свого представника для переслухання обидвох сторін і перевірки ситуації.

ПОСАДНИК ЧИКАГО Герольд Вашінгтон плянує звільнити 1,700 затруднених на міських роботах службовців, щоб таким чином збалянсувати міський бюджет. Вашінгтон заповів, що повідомлення про звільнення вже готові до вислилки і що він хоче закінчити акцію звільнення до 1-го вересня ц.р. Між звільненими є 500 поліціянтів і 300 пожежників. Члени професійних спілок пляновують внести формальний протест до суду проти таких практик посадника Г. Вашінгтона, який, як кажуть політичні спостерігачі, з кожним днем втрачає популярність серед місцевого населення.

ДОСЛІДНИКИ ХВОРОБИ РАКА скоро мабуть довідаються, що є спричинником цієї хвороби, — заявили три непов'язані з жадними інститутами вчені, які на протязі років ведуть досліди над цією хворобою. „Тоді ми знатимемо, як завернути процес і як запобігти тому, щоб рак не розвивався", — заявив д-р Роберт Вайнберг з Массачусетс. Американські і британські вчені одноголосно заявляють, що рак розвивається двома фазами: спершу постає процес припинення праці клітин у певній частині тіла, а потім, за певний період часу, на цьому місці починається процес наросту. Дослідники хочуть знати чому саме припиняється розвій клітин, а тоді легше буде встановити процес наросту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Клопоти Андропова

Як тільки Андропов вступив на кремлівський престіл після смерти Брежнєва минулої осени, він урочисто і офіційно проголосив новий плян у справі оздоровлення і зміцнення хворої і кволої совєтської економіки. Він не був першим, що виступив із такими заявами, бо й інші совєтські провідники також про це говорили явно і голосно.

Минуло вісім місяців від заяви Андропова, але нічого, як виходить, не зроблено в цій справі. Аґенція Ройтера повідомила 15-го серпня ц. р. про черговий виступ Андропова перед комуністичною елітою в Москві, де він знову нарікав на застій у совєтській економіці та „невміння" пристосуватися до більш „творчих підходів" у господарці. Але чого Андропов не сказав публічно, це те, що причина того застою — марксистська ідеологія та сцентралізована бюрократична контроля.

Це є підтверджено в тайному урядовому меморандумі приготованому совєтськими економістами, копія якого дісталася в руки західних кореспондентів в Москві. В тому документі сказано просто, що причиною застою в економіці є сцентралізована контроля, яка шкодить совєтській економічній продукції більше ніж погана погода, вбога транспортація та брак інвестиційного капіталу.

Меморандум, як повідомляють західні спеціялісти, повністю погоджується із загальною оцінкою совєтської економіки західніми спеціялістами. Але визнання причини економічного застою є одна річ, а усунути ці перешкоди — це вже друга річ. Бо усунення сцентралізованої контролі економічного життя означало б відкинення марксистського принципу економіки, на що жадний верховний вождь у Москві не погодиться, якщо він не хоче опинитися в підвалах Луб'янки чи на засланні в Сибірі.

На шкоду народів в СССР, центральне плянування в економіці віддає пріоритет мілітарним видаткам. Відомі публічні дебати на Заході про „масло чи гармати", в СССР не мають місця, бо, як пише лондонський „Економіст", в „СССР проблеми мілітарно-індустріяльного комплексу не існують, бо СССР сам становить такий мілітарно-індустріяльний комплекс".

Відхід від сцентралізованої контролі в економіці з конечности мусів би спричинити більше автономії в економіці неросійським республікам, які нерадо приймають економічні диктати з Москви. Також, росіяни, які верховодять Совєтським Союзом у всіх ділянках життя, є свідомі того, що неросійські народи мають більше народного приросту населення ніж росіяни, і що при кінці цього століття російський елемент в СССР був в меншості.

Росіяни також свідомі того, що будь-які полегші для неросійських народів в економіці причиняться до зросту національних рухів серед поневолених неросійських народів.

Андропов вповні свідомий того факту, що будь-яка атака на сцентралізовану контролю економіки буде рівнозначною з атакою на ряд комуністичних вельмож, які беруть участь в керуванні совєтсько-московською імперією. Це, у свою чергу, спричинить переполох і навіть спротив серед найближчих співпрацівників, яких поназначував чи підбирав сам Андропов.

Нарікання на „паразитизм, брак дисципліни та брак ентузіязму в праці", про що говорив Андропов, є одною стороною медалі, але другу сторону медалі — тобто потребу рішучих кроків для централізації совєтської економіки — ніколи не побачить совєтське населення, бо її Андропов чи його наслідники ніколи не покажуть без радикальних змін совєтської системи, що можуть тільки довести до повного краху совєтської економіки та цілої політичної структури СССР.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Іван Кедрин

ПРАВО САМОВИЗНАЧЕННЯ У ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ

Мехіканський президент Міґель де ля Мадрід не є прихильником теперішньої американської політики супроти Центральної Америки. Він є проти безпосередньої і посередньої американської військової допомоги Ель Сальвадорові у боротьбі проти лівих партизанів. Він є проти підтримування Америкою партизанів за повалення „марксистського" режиму в Нікараґуа і проти „показу сили" Америки демонстрацією американської військової фльоти недалеко берегів Нікараґуа чи участю американського війська у маневрах на території Гондурасу.

Своїм особистим світоглядом названий мехіканський президент ближчий американським демократичним лібералам, як республіканському консерватизмові Реґена. Очевидно, як господар, що приймав президента Роналда Реґена у мехіканському місті Ля Паз 14-го серпня 1983 року мехіканський президент не ставив крапок над „і", але недвозначно дав пізнати своє невдоволення втручанням Америки у справи країн, які переживають кризи, зміни устроїв, шарпані лівими і правими партизанами.

Міґель де ля Мадрід орудував тими самими арґументами, що американські демократи: що головною причиною популярности революційних гасел є матеріяльна нужда, — що латинські народи не перейшли ще всіх соціяльних реформ, — що мир повинен настати шляхом переговорів, але не збройною силою. Мехіко, яке разом із Венесуелею, Колюмбією і Панамою належить до так званої групи Контадора, поручає „говорення і договорення" між урядом в Ель Сальвадорі й партизанами. Але Мехіко, хоч, може , й не забуло американсько-мехіканської війни з 1846-48 років, у якій втратило у користь ЗСА територію на північ від Ріо Ґранде, яка стала американським стейтом Ню Мехіко, — потребує Америки.

Америка затруднює мехіканських безробітних, дає кредити на закупівлю американських харчів, купує у Мехіко нафту. І тому й нинішній мехіканський президент , хоч „невтральний" з виразним відхилом „наліво" — підписав з Роналдом Реґеном новий договір, що скріпив приязні взаємини обох країн,.

Проте на тій останній конференції в Ель Пазо Роналд Реґен сказав слова, які далеко переступають межі проблеми Центральної Америки та взагалі американського континенту. Обороняючи свою політику супроти загроженої комуністичною аґресією Центральної Америки, Роналд Реґен заявив, що Америка не накидає ніякій країні своєї волі, свого державно-політичного устрою, а бореться за „принцип права самовизначення" народів. „Принцип самовизначення важливий однаково для громадян З'єднаних Стейтів, як кожної іншої країни. Наша історія показала це". „Ми будемо вважати за прегарний день той час, коли можна буде відкликати з цього обширу всі чужі елементи, включно з нашим.."

Проблема самовизначення народів актуальна по нинішній день і заторкає також українську проблематику. Трагедія України у тому, що хоча большевицький уряд у Москві своєю нотою з 17-го ґрудня 1917 року визнав самостійність України — „Однині Україна стає Українською Народньою Республікою" за Третім Універсалом У Центральної Ради з 7-го листопада 1917 року, проте зараз же пішов війною проти молодої української держави.

Так само він у практиці не визнав виразного самовизнання України 4-им Універсалом з 22-го січня 1918 року і ні в одній з трьох конституцій УССР (1919, 1929, 1936) не говориться про державне самовизначення України. Зате у 17-ій статті конституції СССР, побудованій на принципі федеративного складу СССР, кажеться буквально: „Кожна союзна республіка зберігає за собою право вільного виходу з Союзу Совєтських Соціялістичних Республік." Це „Сталінська" конституція з 5-го грудня 1936 року. Така сама постанова схоплена у 14-ій статті конституції УССР. „Незалежність й суверенність" кожної союзної республіки ствердили большевики також в акті з 28-го грудня 1920 року. У практиці знаємо, що тепер сам відклик на цю постанову совєтської конституції загрожує багаторічним засланням до кацету.

Так само Польща не визнала державного самовизначення Східньої Галичини актом з 1-го листопада 1918 року. Загал польського народу, однаково в Польщі, як на еміґрації, все ще далекий від визнання за українцями їхнього державного самовизначення, як історичного факту.

В історії міжнародного права самовизначення народів кориниться у Французькій революції, чи пак у творах деяких філософів (Руссо), що її підготовили. Практично в січні 1917 року президент Вудро Вілсон проголосив „14 точок" щодо замирення в Европі, але право самовизначення признав тільки полякам і чехам в межах Австро-угорської монархії. Деколонізація Азії, Африки й Океанії відбулася після Другої світової війни без формального покликання на право самовизначення, а просто тому, що 1) дані колонії (їхні народи і племена) дозріли до свідо-

(Закінчення на ст. 4)

Ол. Зозуля

Генерал з Луб'янки

Випадково потрапила до моїх рук книжка „Тайная история сталинских преступлений". Автор книжки чекістський генерал Олександер Орлов. Книжка видана російською мовою видавництвом „Время и мы" (Ню Йорк-Єрусалим-Париж).

Заки висловити опінію про цю книжку, варто представити її автора, який у передмові згадує дещо із своєї біографії.

Після закінчення громадянської війни, в якій він брав активну участь в запіллі ворога і відповідав за контррозвідку, ЦК партії призначив його помічником верховного прокурора.

У 1924 році Орлова було призначено заступником голови економічного управління ОҐПУ (НКВД), а згодом його головою. Відомо, що обов'язком управління було боротися з економічною контрреволюцією, спекуляцією, саботажем. Через його руки проходили несчисленні справи щодо знищення фабрикантів, купців, царських чиновників, учасників білої армії, вояків УНР та партизанських загонів.

Посідаючи таку відповідальну посаду в НКВД, генерал Орлов чимало сприяв знищенню лівої і правої опозиції в 1929-34 роках. Відомо, що учасників опозиції судила „Тройка" НКВД, членом якої був автор згаданої книжки.

Маючи такі заслуги і довір'я, в 1936 році Політбюро відрядило його в Еспанію дорадником республіканського уряду та для організації контррозвідки і партизанської війни. Як він виконував покладені на нього обов'язки — невідомо. У книжці про це немає навіть згадки. Але за поразку республіканців він мусів понести відповідну кару.

Довідавшись, що його зверхника Ягоду арештовано, а його, Орлова, Єжов викликає до Москви, він зрозумів, що прийшла черга і на нього, хоч би тому, що він був правою рукою наркома Ягоди.

Маючи відповідні дипломатичні документи, 12-го липня 1938 року Орлов разом з дружиною і дочкою без перешкод переїхав автом до Парижу. В канадському консуляті він легко отримав візу на переїзд до Канади. 13-го серпня американський Уряд дав візу Орлову на переїзд до Америки. З допомогою свого адвоката він отримав від міністра справедливости Френсиса Биддла право на замешкання в Америці. Поселився він в Анн Арборі, Мишиґен, і жив там до 1969 року, опісля переїхав до Клівленду.

Жив Орлов (тепер Берґ) тихо, ніде не працював. Правда, він привіз готівкою 23,000 долярів, але чи можна було за них прожити родині з трьох душ повних 15 років? Очевидно, хтось таки йому допомагав, але хто? Найголовніше те, що ніхто ним не цікавився. Жив він ніби „на дачі", безтурботно.

Після смерти Сталіна Орлов написав книжку „Тайная история сталинских преступлений". Автор книжки (335 ст.) нічого нового не розповів. Переказав те, що друкувалось у совєтській пресі про ряд процесів, під час яких він жив на Заході.

Про те, що ділялось у підвалах Луб'янки до 1936 року, Орлов знав до найменших подробиць. Адже його управління монтувало процеси Промпартії, Шахтинської справи, СВУ; під його керівництвом провадилася примусова колективізація, розкуркулювання, репресії, конфіскація рештки хліба, що створило страшний голод в Україні. Можна сміливо ствердити, що Орлов — це совєтський Айхман.

Книжку Орлова видано англійською, еспанською і німецькою мовами. Він всіма мовними засобами захищав Троцького, Каменєва й іже з ними, як правовірних талановитих революціонерів, будівничих соціялізму. І хоч Орлов заявив, що він пірвав із сталінським режимом, але не засудив рабської комуністичної системи. Він став активним троцькістом і боровся за здійснення ідей Троцького. Він навіть обвинуватив Сталіна, що останній використав ідею Троцького про суцільну колективізацію. Правда, він забув згадати, що саме під проводом Троцького Червона армія окупувала Україну.

Про мільйони замучених селян, робітників, інтеліґенції — мови нема. Автор проливає крокодилячі сльози лише над комуністами і енкаведистами. Ось цитата з його писання:

„В своїх злочинах Сталін не міг обійтися без надійних помічників з НКВД. По мірі того, як збільшувався список його злодіянь, збільшувалось і число його співучасників. Боячись за свою репутацію в очах світу, Сталін вирішив в 1937 році знищити всіх довірених осіб, щоб ніхто з них не зміг виступити в майбутньому свідком обвинувачення. Весною 1937 року були розстріляні без суду і слідства майже всі керівники НКВД і всі слідчі, котрі по його вказівках виривали брехливі признання в основоположників большевицької партії і вождів жовтневої революції. За ними пішли в небуття тисячі енкаведистів...".

Цими словами Орлов засудив і себе. Бож він належав до „Тройки" ОҐПУ-НКВД, яка без суду відправляла на смерть і каторгу мільйони невинних людей.

А насправді, чи є в СССР суди? Формально — так, а по суті присуди виносять завчасно партійні органи. Так було за Сталіна, так є і тепер.

(Закінчення на ст. 4)

Володимир Жила

ПРАЦЯ, ЩО ПРИВЕРТАЄ ДО СЕБЕ УВАГУ

Іван С. Мухин: „За віру батьків", Чикаго, Видання Українського Католицького Університету ім. Климентія Папи в Римі, 1976, стор. 139.

Рецензована праця привертає до себе увагу повнотою висвітленого в ній матеріялу та об'єктивним його розглядом. Характерною її рисою є синтетичність викладу, що торкається унії і уніятів у царській Росії та згущене висвітлення літературної і громадської діяльности видатного письменника Володимира Короленка (1853-1921).

Так склалося, що „безнаціональний народник", „космополіт" Короленко, як мало хто, став в обороні Греко-Католицької Церкви в Росії. Він писав: „Польське єзуїтство одного століття ніби протягує руку православному місіонерству другого: обидва світськими противними духу мірами, переслідують одне і те ж... Під різними оболонками догм б'ється одне живе й страждаюче: простодушна („Віра батьків" стор., 94). Праця цікава також тим, що розкриває широкий паралелізм між нищівною політикою царської Росії та цеменше нищівною політикою комуністичної Москви щодо українців-католиків.

Книга складається з передмови, вступу й шести розділів: „В. Г. Короленко", „Уніяти в художніх творах В. Короленка", „Підсумки — висновки", „Додадки" („Віра батьків", „Ув'язнення графа Шептицького", „Вступні зауваження до статті С. Мельгунова „З історії возз'єднання уніятів у Росії") і „Бібліографія".

Кожній частині притаманна логічна структурність подачі матеріялу, прагнення вичерпности у поясненнях та формулюваннях. Цілеспрямовано ведеться розмова про життя і творчість В. Короленка з окремим підкресленням таких його творів: „В поганому товаристві", „Государеві ямщики" й „Без язика", де в центрі уваги письменника є уніяти й їх тернистий шлях у царській Росії. Спиняючись на формуванні світогляду Короленка, М. Мухин досить детально розповідає про його дитячі й студентські роки (1853-79), коли письменник опинився в стані потрійного роздвоєння: національного, релігійного й соціяльного. Як письменник-реаліст він шукав нових тем. В 1893 році Короленко, як кореспондент журналу „Русское богатство", побував в Америці на світовій виставці в Чикаґо. Коли на початку XX століття його літературна творчість досягла вершин, він був одночасно і письменником і публіцистом, редактором і літературним критиком. Короленко любив і збирав український фолкльор, який він часто вживав у своїх оповіданнях з українською тематикою. Ці твори в українському перекладі звучать навіть краще як в оригіналі, — це визнавав сам Короленко, кажучи, що „в перекладі є те, чого немає в оригіналі, а саме — безпосередність вислову, що залежить цілком від мови". Проте, як слушно підкреслює І. Мухин, питання національної приналежности було для Короленка завжди складним питанням, — він „мав сфедеровану душу трьох національностей, при чому кожну з них цінив, заступався за її права, боровся за її автономне існування та завзято виступав проти „єдинонеділимства". Він був проти панівного становища росіян з їхньою Церквою, мовою та культурою.

Висвітлюючи релігійно-громадські погляди Короленка, І. Мухин пише: „Хоч Короленко сам православний, проте він, як людина щирого серця, не міг забути переслідування людей лише за те, що вони були вірними своїй рідній церкві" (стор. 50). Таким мусить бути справжній великий письменник. І саме цим шляхом боротьби за людину, вільну, свідому своїх завдань і релігійних переконань, пішов В. Короленко. Характеризуючи Греко-Католицьку Церкву, він писав: „Ця віра історично недавня, але все ж таки в ній уже вспіли народитися й умерти покоління. Виникнувши з тиску й компромісу однієї віри батьків, вона вспіла зцементувати у ньому щільну масу релігійних почуттів, в леґенду й культ, які у свою чергу вимагали відданости, самопожертви, готовности на страждання і на смерть" („Віра батьків", стор. 93).

Водночас письменник-публіцист не закриває очей на трагічну дійсність; він її переживає, бо він непримирений до зла. Його мужня громадянська постава характерна трьом його видатним оповіданням про долю переслідуваних уніятів у Росії: „В поганому товаристві", „Государеві ямщики", „Без язика".

Якимось чином критика досі не відзначила цих праць, не зважаючи на те, що вони потрясаючо змальовують упосліджене становище людини, а саме, українців католиків візантійського обряду на Волині, яких колись утискувала римокатолицька адміністрація королівської Польщі, а після розподілу останньої православна адміністрація Росії. Ці твори й ряд статтей, що стосувалися оборо-

(Закінчення на стор. 3)

Михайло Паламар

КИЇВ, ЯК ГОРОД І СТОЛИЦЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ-УКРАЇНИ

I.

З появою нових наук у XVIII і XIX століття розвивається й властива історіографія, яка, між іншим, виявила особливе зацікавлення в історії Києва, використовуючи літописи Київської Русі, головно „Повість временних літ" яка була написана в тому ж Києві — основному осередку культури східньої Европи в середньовіччі. Тому то „Повість" перекладено не лише на академічно-дипломатичну мову середньовіччя — латину, але й на модерні світові мови: французьку, німецьку й англійську, як і шведську, польську, чеську й данську.

Середньовічні й старинні писані джерела письмеників-хронологів включали часто й казкові події, які зменшували довір'я й до більш правдоподібних відомостей у новітніх істориків, що, очевидно, виходило на шкоду для історичної науки взагалі. Отже це неґативно впливало й на історичні висліди з дослідженням Києва, даючи йому різні назви й часи появи та призначаючи йому чимало творців-будівничих на протязі довгих століть.

Починаючи від дослідників Скитії Геродота — „батька історії" в V ст. до Христа, які приміщували город гелонів поруч інших місцевостей, також і на території Києва. Гелони, за Геродотом, прогнані з Причорномор'я, побудували з дерева город (обведений високими дерев'яними мурами) — Гелонос, який зруйнували скити, відступаючи під час походу на них перського царя Дарія в 512 році до Христа (Я. Пастернак, Археологія України, ст. 308). На початку своїх археологічних дослідів І. А. Хойновський також уважав, що на „київських горах ще в V сторіччі до нашої ери поселились греки-колоністи, хіосці (чи хіанці), або кіанеї, які і стали причиною того, що „сучасники називали поселення Кіоси Кіанами, яке пізніше перетворилося у киян і Київ" (Я. Є. Боровський „Походження Києва", ст. 72).

Згадавши грецького історика Геродота, буде цікаво пригадати, що слово „скити" є грецького походження, яке має поруч різних значінь також „стрілець з лука". Це, здається, найкраще відповідає прикметі народу українських земель, який втримав державу чи союз племен (очолюваний королями) від VI сторіччя перед Христом до IV сторіччя по Христі, приблизно часи існування Римської імперії, письменники-хронологи якої називали Скитію також Сарматією). Під час напору гунів в кінці IV сторіччя скитська держава, як і Римська імперія, перестала існувати. Частина скитів (головно т. зв. царські й кочові скити), а „гунів слов'янське населення нинішніх українських земель... стало опановувати своєю культурою.. вступати на службу до гунського війська та до адміністрації. Східньоримський мемуарист Пріск, який у 448 році за Теодосія II був з посольством цісаря у гунів, записує, що під час гостини гуни подавали їжу, яку називали „страва", частували напоями, що їх називали „квасос', „медос". (М. Чубатий, Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східньослов'янських націй, ст. 30).

Використовувано також відомості александрівського географа Клявдія Птоломея з II сторіччя по Христі, який на мапі Сарматії вказував міста (Азагорій, Метрополь і Сар). М. Ю. Брайчевський припускав, що Києву може відповідати назва міста Сар, що „можливо збережено у назві Київської фортеці 'Самбатас', згаданої у творі Константина Багряного", а І. М. Самойловський, базуючись на зарубецько-корчуватській культурі, з II—I сторіч до Христа заперечував можливості заснування Києва за відомостями Птоломея. (Я. Є. Боровський, Походження Києва, ст. 113, 117).

Окрім чужої літератури, вживано літописи Київської Руси, що було згадано на початку цієї розвідки. Автор „Повісти временних літ" згадує й про перебування апостола Андрія в половині I-го сторіччя по Христі на Київських горах. Тут треба зазначити, що св. Андрій, як і інші Апостоли, починали свою місію „від жидівських синаґоґ... і доперва потім переходили до апостолування серед нежидів". (М. Чубатий, Історія християнства на Руси-Україні, Том I, ст. 50). отже, брак згадки про місійну працю апостола Андрія в Києві не є доказом, що там не було населення, а лише відсутність жидівської діяспори в ті часи. Хоч було це в Скитії, а не в периферії Римської імперії в Причорноморщині, звідки прибув апостол Андрій, але великого розміру скитська (чорноморська) торгівля на протязі століть виробила толеранцію скитів до чужинців (що помітно пізніше в Княжій добі в середньовіччі), так що не було б особливих трудностей тут провадити місійну працю принаймні між жидами.

Сторіччя — IV-V — це часи мандрівки народів, коли то через Україну, головно чорноморські степи, перекотилось чимало кочових племен Сходу і Заходу. Між ними були в українських степах і північно-германські племена — ґоти, столиця яких Данпарстад — здогадне Дніпровське місто — за деякими дослідниками мало також бути на терені Києва (Я. Пастернак, Археологія України, ст. 475). Дивно, що кочовики — ґоти хотіли б сидіти в підлісовій смузі українських земель, коли в Причорномор'я тиснулись всякі кочовики, бож там відбувались цікаві комерційні трансакції (й награбити можна було всякого добра південносхідньої цивілізації), про що є чимало відомостей...

Після упадку Скитії з її політичним осередком у степах України, частина населення подалась, як звичайно, в лісостепову смугу, що доказує навіть схожість укріплення „дитинця" княжих часів до скитського акрополя в Кам'янському городищі, (околиці пізнішого Запоріжжя), якого „мешканці вели торгівлю з кількома грецькими колоніями в південній Україні (Ольвія, Херсон, Пантікапей, Тіра), з Евбеєю, Македонією, Істрією та римськими провінціями, монети яких знайдено в різних часах на городищі" (Я. Пастернак, Археологія України, ст. 313, 314). Менша частина населення подалась у Причорномор'я, головно в Крим, щоб увільнити „битий" шлях в степах України для кочовиків Сходу й Заходу.

Отже, Київ, після мандрівки народів, на протязі V-VII сторіч набрав уже політично-адміністративного характеру. Це вже часи пов'язані з т. зв. Антами (союзом слов'янських племен) — предвісниками державного життя Київської Руси-України, що в добі розквіту охоплює майже всі терени східньої Европи.

Відомості „Повісти" завдали поважної мороки для дослідників Києва, бо його назву літописець пов'язав з Києвом, який мав будувати майбутню столицю Києвської Руси. Частина дослідників уважає Кия за леґендарну особу, бож і Рим будував Ромул... Якщо Кий був дійсно особою, то жив він між V—VIII сторіччям, тобто в антських часах. Отже, міг він бути й в Константинополі (про що є деякі натяки в джерелах), але своїй столиці, як князь, надав лише політично-адміністративного характеру, бо Київ, як город і місто, вже існував багато раніше.

(Продовження буде)

Спомин про Лукачів

На весні 1942 року, коли вся природа пробуджувалася із зимового сну до нового життя, далеко на чужині, в Кракові заснула вічним сном моя мати Галина Тишовницька з Бояковських, далеко від Стрия, де замордовано її мужа Якова, далеко від Довголуки, яку вона так дуже любила. Дорогій, ніколи незабутній, матері присвячую цей спомин молодечих літ.

Це було літо 1929 року. У гарний соняшний день пішов я ловити раки у нашій річці, що звалась Медвежівка. Одні звали Медвежівку річкою, інші потоком, в кожному разі, це була дуже маленька річка, що місцями творила більші заглиблення, часом і на півтора метра глибокі, а місцями була така плитонька, що можна було по камінчиках перейти на другий беріг.

Лише на весну і часом влітку по зливних дощах, коли з гір спливали маси води, Медвежівка перемінювалася у страшну ріку, що зі шумом ламала надбережні дерева, а часом зносила мости.

Там, де річка була глибша, було багато риб і раків. Я, бувши молодим хлопцем, любив їх ловити вудкою або маленькими сітями. І ось у той день пішов я ловити раки в Медведівці, там за „Рогачкою", недалеко лісу, що звався Лукачів.

Гарний був день; співали пташки, пільні коники цвірінькали у траві, а я вдивлявся у чисту воду, як тільки побачив на дні ріки рака, кидав йому вудку з м'ясом.

Раптом несподівано почув я голос „Слава Ісусу Христу! А як там раки ловляться?" Я відповів: „Слава навіки," — обернувся і побачив старенького діда. Убраний він був по-гірському. Мав на собі зроблені зі сільського полотна білі сподні, по яких звисала з такого самого полотна зроблена сорочка, перепоясана широким шкіряним „ременем". На ногах мав він шкіряні „ходаки", а на голові великий солом'яний капелюх, з-під якого спадало сиве волосся.

Дід сів коло мене. Ми розговорились. Він придивлявся, як я ловлю раки. Нараз дід сказав: „Ти не вмієш ловити раків, я тебе навчу." Він піднісся, узяв у руки свою грубу палицю і пішов берегом річки. За кільканадцять хвилин дід повернувся і приніс чотири забиті жаби. Тоді він розпалив вогонь та почав ті жаби присмажувати на ньому. І коли жаби „зарум'янилися" і чути було запах смаженого м'яса, дід виломив чотири довгі ліщинові патики, до яких поприв'язував жаби та порозкладав їх по заглибинах ріки.

За півгодини наловив дід стільки раків, що не було вже, де їх тримати. Дід був веселої вдачі, розповідав, що йде здалека з гір до свого внука, який живе на селі коло Стрия (я забув назву села), щоб допомагати йому при жнивах. Він сказав мені, щоб я кликав його „дідом Іваном", бо так усі його звуть. По довшій розмові зі мною дід Іван попросив мене, щоб я пішов з ним до лісу, бо він хоче мені щось цікаве розказати. Він устав і почав іти, а я залишив раки і вудку та побіг за ним до лісу.

Там, зараз з краю лісу, що зветься Лукачів, дід зупинився коло великого дуба і, показуючи рукою, сказав: „Дивися, це підвищення — це рештки валів, а ті порослі лісовими кущами рови — це давні оборонні окопи. Тут у цьому валами і окопами оточеному чотирикутнику стояв колись давно замок пана Лукача, який за часів повстання Хмельницького йшов з козаками визволяти Україну. З пімсти за це поляки знищили замок, будинки спалили, а він сам загинув у боях. Але час робив своє, ліс поріс, залишилися лише оті рештки, ті лісом порослі вали і рови і той здичавілий садок.

Дід скінчив, відпровадив мене до річки, де я залишив вудки і раки та, попрацавшись зі мною, відійшов, бо, видно, поспішав.

Ніколи в своєму житті я його більше не бачив. Пізніше, коли я вже був старший і любив полювати на дичину, часом полював я і в лісі Лукачовім. Кожного разу, коли переходив я коло тих решток валів і ровів, згадував я старенького діда Івана та легенду, що її він переказав мені.

Якщо колись доля дозволить тобі, дорогий читачу, ступати ногою по вільній українській землі, коли будеш подорожувати по рідному краю, не забудь поїхати 16 кілометрів на південь від Стрия, де у підніжжях Карпатських гір лежить місцевість Довголука зі своїми розлогими полями і лісами. Там в Довголуці піди вздовж річки Медвежівки в напрямі до гір; минеш „Мирдів Окіп" і „Рогачку" і наліво перед тобою стане „Медвежий ліс", а направо — ліс, що зветься Лукачів, він тягнеться куди оком засягнеш, аж там далеко під „Стинавське діло".

Там, у Лукачовім, де на краю лісу ростуть два стародавні дуби, побачиш рештки старинних валів, порослих терниною, дикими рожами та всякими лісовими деревами. Там у лісі на полянах знайдеш прекрасні квіти, корчі диких порічок, малин, груш і вишень.

Зупинися там, вдивляйся у прекрасну природу, вслухуйся в чудовий спів лісового птаства, а думка твоя полине далеко — далеко в минувшину шукати тих, по яких ці рештки валів і садку залишилися.

Може колись українські археологи розкопають це місце, де колись стояв замок та найдуть там цінні залишки з нашого минулого.

Роман Тишовницький

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА
ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)

повідомляє членів, що
3-4-5-го ВЕРЕСНЯ 1983 р. відбудеться на оселі ОДВУ ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па.

РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ОДВУ І БРАТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ

в НЕДІЛЮ, 4-го ВЕРЕСНЯ відбудеться святкове зібрання для відзначення 45-ть років трагічної смерти сл. пам'яті Голови Проводу Українських Націоналістів полк. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

з такою програмою:

- год. 11:30 — СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ.
- год. 1:00 по полудні СВЯТКОВЕ ЗІБРАННЯ. В програмі беруть участь Володимира КАВКА — декламація, проф. Петро ПРУС — скрипаль, — доповідь виголосить Роман КРУПКА.
- год. 6-та вечора СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ членів ОДВУ і Братніх Організацій.

Центральна Управа ОДВУ

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — Комісія Патріяршого Фонду

повідомляє:

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ЗЛОЖИЛИ

У-83

По 100.00 дол. Стефанія Драєр, Михайло і Валентина Дуциловичі, Мечислав Мацяк.

75.00 дол. Модест і Ірина Кливак;

По 50.00 дол. Йосиф Губчак, Іван Костів, Богдан і Ляриса Іванець **(замість квітів на могилу бл. п. Марії Мисько з дому Весна).**

30.00 дол. — зі святкування в честь Блаженнішого Патріярха Йосифа в Йонкерс, Н. Й. (переслав Роман Король).

25.00 дол. д-р Ірина Крамарчук **(замість квітів на могилу тети бл. п. Стефанії з Макогонських Стефанів).**

20.00 дол. Зенон Мягкий.

15.00 дол. мґр Юліян Бачинський **(в другу річницю смерти брата бл. п. Константина Бачинського).**

По 10.00 дол. Марія Бесага, Маріян Капій.

Пожертви на Патріярший Фонд в Чікаґо, Ілл. — переслав о. митрат Маріян Бутринський, зложили:

По 100.00 дол. д-р Мирослав Коленський, мґр Микола Косарчин, А. Демчук, д-р А. Турчин.

Збірка в Баффало, Н. Й. — зібрав і переслав Василь Макух — зложили:

100.00 дол. д-р Мирослав і Лідія Грицишини.

50.00 дол. проф. Зенон і Марта Сагани.

25.00 дол. — Іван і Анна Мнихи **(замість квітів на могилу бл. п. Михайла Артимовича).**

10.00 дол. Стах Ващак.

Збірка в Північній Каліфорнії з нагоди Ювілею Блаженнішого Патріярха Йосифа — зібрав і переслав Тарас Цмайло-Кульчицький, Овкленд, Кал. — зложили:

83.00 дол. — Відділ Патріярхального Т-ва на Північну Кал. (дохід з обіду).

По 50.00 дол. — Марія Турчин (Рено, Невада), Дмитро Німилович (Штоктон, Кал.).

30.00 дол. — Роберт і Ірена Міджлей, (Сакраменто, Кал.).

По 25.00 дол. — Теодор Зубринський, (Саннивейл, Кал.), Осип Кладко (Саннивейл, Кал.), Тарас Кульчицький (Овкланд, Кал.).

По 20.00 дол. — Донна Ґоґей (Сан Франціско), Наталія Каменецька (Штоктон), Олександер Лиско (Підмонт, Кал.), Михайло Цар (Сан Матео, Кал.).

12.00 дол. — Марія Потрогош (Овкленд).

По 10.00 дол. — Іван Поліщук, (Сан Леандро, Кал.), Роман Косович, (Сан Франціско, Кал.).

На Стипендійний Фонд УКУ зложили:

1,200.00 дол. о. митрат Володимир Андрушків.

500.00 дол. — Борис Захарчук.

300.00 дол. — Христина Марчук.

По 100.00 дол. — д-р Роман Смик, Христина Карп'як, Евген Левицький, Евген Титла, Марічка Марків, Орест Лазор, Богдан Титла.

Збірка замість квітів на могилу бл. п. мґр. Ярослава Кознарського — зібрав і переслав Стефан Льорх, Гантер, Н. Й. зложили:

По 25.00 дол. — Андрій і Катерина Бук, Остап Салик.

20.00 дол. — Богдан і Ірена Висоцькі.

По 10.00 дол. — Христина Овад, М. Курис, (неч.), Теодор і Анна Спортен, Стефан і Христина Льорх, Петро Саґаль, Григорій і Марія Мидляк.

Листа ч. 1820 — збірка на Патріярший Фонд в Ютиці, Н. Й. зібрав Володимир Величко — зложили:

25.00 дол. — о. Богдан Смик.

По 20.00 дол. — Володимир Івасів, „Провидіння" — Відділ 208 (Ютика), Прихожанин, Карла Процьків, „Пласт-Прият" — (Ютика).

15.00 дол. — Іван Бекерський.

По 10.00 дол. — Оля Ліщинська, Зенон Войтович, Михайло Дмитрів, А. Семенюк, К. Лужна, Яр. Ликтей, Софія Леньо, Ярослав Ацковський, Олександер Смик.

По 5.00 дол. — В. Яцків, З. Яцків, Олекса Дзядик, Зеновій Боднарчук, П. Коник, Олена Тисан, І. Федоренко, Володимир Гнатів, Тарас Женик, „Братство Дивізійників", М. Маркевич, Григорій Іванишин, Ксеня Антипів, С. Цибрух, Володимир Гнитів, Іван Дзядик, В. і О. Запаранюк, Вас. і Вол. Велички, Микола Худик.

УІ-83

625.22 дол. — зі спадку бл. п. Михайла Копцюха — Міннеаполіс.

550.00 дол. — УККА — Відділ в Гюстон, Тексас.

400.00 дол. — о. Володимир Грабець.

По 100.00 дол. — Зенон Кознарський **(в пам'ять брата бл. п. мґр Мирослава Кознарського)**, Евдокія Мартинів **(в 6-ту річницю смерти мужа бл. п. Івана Мартинів)**, Михайло і Ольга Середа **(в пам'ять мами бл. п. Павліни Марків).**

По 50.00 дол. — Йосиф Губчак, Григорій і Ярослава Мельник, Лідія Одежинська **(в пам'ять батьків бл. п. Андрія і Анастазії Рубчак і брата Михайла).**

20.00 дол. — Стефанія Богославець **(в 10-ту річницю смерти мужа бл. п. Юрія).**

По 10.00 дол. — М. Мелешко **(в пам'ять братів бл. п. Семена Дуди)**, Іван Кантор **(в пам'ять бл. п. Павліни Марків)**, Антін Тимкевич.

В пам'ять бл. п. мґр Дарії Хиляк — зложили:

50.00 дол. — Степан Гук.

20.00 дол. — Володимир і Ольга Гнатик.

На Стипендійний Фонд — зложили:

600.00 дол. — Річард Ганусей.

350.00 дол. — Роман Левицький.

По 300.00 дол. — о. д-р Іван Біланич, Евген Іванків.

На видання „Генетичного Словника" зложили в пам'ять бл. п. проф. Миколи Доберчака:

25.00 дол. — Люба Мосевич.

20.00 дол. — д-р Маркіян і Марія Клюфас.

Збірка в пам'ять бл. п. Гілярія Папіж (Міннеаполіс) — переслав брат Василь Папіж, (Дітройт, Міч.) зложили:

50.00 дол. — Мирон Папіж — син з родиною, Міннеаполіс, Мінн.

30.00 дол. — Стефанія Папіж — дружина, Міннеаполіс, Мін.

25.00 дол. — Максим і Ольга Амброзяк, Міннеаполіс, Мін.

По 20.00 дол. — Василь Домбровський, Міннеаполіс, Мін., Андрій і Люба Блюй, (Дітройт).

По 10.00 дол. — Анастазія Дідик, (Дітройт), Євген і Параскевія Василина, (Денвер).

Листа ч. 1767 — зібрав і переслав Володимир Білик — Джерзі Сиі, Н. Дж., зложили:

60.00 дол. — Н. Н. — збірка.

50.00 дол. — Джерзі Сиі — Округа Відділів УНСоюзу.

По 20.00 дол. — Володимир і Галина Білик, Михайло Пилипчак.

10.00 дол. — Василь Жуковець, Антін Шубак, Теодор Кахнич.

Збірка в пам'ять бл. п. мґр-а Мирослава Кознарського — зібрав д-р Іван Кіндрат, переслала д-р Марія Кознарська, зложили:

50.00 дол. — д-р Іван і Марія Кіндрат.

По 25.00 дол. — мґр Дарія Кіндрат Прат, д-р Михайло Логаза.

20.00 дол. — д-р Михайло Семчишин.

Листа ч. 1694 — зібрав Іван Павлічко, Норт Порт, Фльорида. перислав інж. Роман Вергун — зложили:

25.00 дол. — Олександер Кучкуда.

20.00 дол. — Прокіп Ніцпон.

10.00 дол. — Йосиф Оруский.

Збірка в пам'ять бл. п. Григорія Лучанка переслав Насевич — похоронне заведення, Філядельфія, зложили:

25.00 дол. — Ярослав і Ірина Куровицькі.

По 20.00 дол. — Стефан, Анна і Богдан Макух, В. і Н. Дума.

По 10.00 дол. — інж. Юліян і Олена Головчак, Петро, Алекс і Александра Долінай, Віра Пак, п-во Лукаченко.

5.00 дол. — Богдан Стефанишин.

Листа ч. 1833 — збірка в пам'ять бл. п. Івана Підгірського — зібрав і передав Іван Кзік, Філядельфія, зложили:

25.00 дол. Співробітники.

По 20.00 дол. — Ксеня Підгірська з Родиною, Родина Паласюк.

По 10.00 дол. — М. Солодкий, (Канада), П-во Богацькі, (Канада), П-во Мелько, П-во Кіт, Іван і Анна Квік, Анна Ткач, Теодор і Марія Флюнт, Михайло і Софія Шулак, Інж. Юліян і Олена Головчак, Стефан і Стефанія Терлецькі, Мирон Лущак, Микола і Анна Скібіцькі, Анна Тимків, Іван і Анна Дзівак, Влодзя Курзидлак, Олена Ощипко, д-р Романа Навроцька, д-р Тетяна Цісик.

Збірки Укр. Патр. Товариства — Відділ Рочестер, Н. Й. переслав М. Лонкевич (голова).

Збірка в пам'ять бл. п. мґр-а Мирослава Кознарського, зложили:

50.00 дол. — Українська Кредитова Спілка.

По 25.00 дол. — Любомир і Люба Білик, Андрій і Мирослава Повх.

По 20.00 дол. — Марія Холевчук, Омелян і Марія Омецінські, Зенон і Ізабеля Омецінські, Андрій Яріш, Володимир і Марія Колбцьо, Володимир і Слава Зелез, Стефанія Весела, Володимир і Марія Гавриляк, Марко і Ольга Лонкевич.

15.00 дол. — Мірко і Ірма Пилишенко.

По 10.00 дол. — Михайло і Ольга Малинівські, Стефанія Лаба, Марта Семків, Леся Семків, Марія Крижанівська, Андрій Фалат, Михайло Єйна, Василь Семанюк, Василь Іванців.

5.00 дол. — Михайло і Іванка Терлецькі.

В пам'ять бл. п. Володимира Шеремети — зложила:

50.00 дол. — Стефанія Шеремета.

В пам'ять бл. п. Марії Городецької — зложила:

15.00 дол. — Олена Мудра.

Дальше на Патріярший Фонд зложили:

50.00 дол. — Марта Крамарчук.

По 25.00 дол. — Наталія Ґуран, Роман і Нуся Чорнобіль.

20.00 дол. — о. Володимир Вербицький.

10.00 дол. — Мирослав і Галя Тицький.

По 5.00 дол. — Стефанія Губка, Ярослава Зелез, Михайло Ґузеляк

Листа ч. 1553 — збірка в пам'ять бл. п. Володимира Трача з нагоди посвячення нагробника — зібрав і переслав Т. Ванчицький, Маямі Біч, Фльорида — зложили:

По 100.00 дол. — Любомир Трач, Анна Трач.

По 25.00 дол. — А. і М. Івашко, Павло Гарматій.

По 20.00 дол. — А. Горак, Стефан Венґльовський, Василь Гора, Тарас Ванчицький, А. і С. Левицькі.

По 10.00 дол. — Богдан Остапюк, Ярослава Терлецька, Петро Осташ, Микола Ракуш, Г. Прокопишин, Григорій Тимків.

По 5.00 дол. — В. Ґолемблин, Соня Микитка, Ольга Павлова, Павло Серна, Іван Мищук, Михайло Ондійович, Богдан Неганів, М. Болюх, Василь Тараска, В. Давидович, Роман Стиран.

3.00 дол. — Марія Моцко.

По 2.00 дол. — Стасюк, Емілія Кулик.

1.00 дол. — Н. Н.

Листи ч. 1792 і 1793 — збірка „Писанка" Комітету Оборони Української Мови і Традицій в Асторії, Н. Й. з нагоди 91-ої річниці уродин Блаженнішого Патріярха Йосифа — переслав Степан Гробельський (голова) — зложили:

По 200.00 дол. — Корній і Стефанія Боднарчук, Степан і Надія Ґробельські, Михайло і Софія Драбик, Петро і Анастазія Шпинда.

120.00 дол. — Степан і Анна Ковалівські.

По 100.00 дол. — Андрій і Софія Бочневич, Евген і Софія Ґречило, Іван і Марія Демків, Юліян і Анна Дутко, Теодор і Анастазія Костриба, Володимир і Стефанія Куштала, Михайло і Катерина Лехіцькі, Йосиф і Пелагія Маркуш, Марія Подольська, д-р Евстахій і Стефанія Федик, Мелянія Чолій, Товариство Домовласників Повіту Квінс.

По 50.00 дол. — Теодор і Єлисавета Боднар, Петро Бурик, Богдан і Ольга Гаврилюк, Степан і Олена Ґіба, Іван і Марія Ґумовські, Діяна Керницька, Симеон Костів, Михайло і Люба Костриба, Микола і Софія Куцьо, Антін і Анна Мулик, Ярослав і Іванна Парахоняк.

По 40.00 дол. — Катерина Гайова, Степан і Франціска Серабин.

35.00 дол. — Микола Симчич.

По 30.00 дол. — Роман Лехіцький, Василь Мочара.

По 25.00 дол. — Юрій Василенюк, Іван Вітюк, Осип Галатин, Степан і Стефанія Гуда, Лев Ґалан, Ярослав і Стефанія Дусанівський, Степан і Ніна Загнійний, Ярослав і Іванна Клим, Володимир Лехіцький, Іван Луцик, Теодор і Марія Матвіїв, Катерина Муринець, Василь і Анна Піх, Анастазія Цвях, Н. Н.

По 20.00 дол. — Володимир і Галя Винників, Данило Волчук, Йосиф і Марія Ґаррон, Марія Ґерич, Розалія Доляк, Осип Коваль, Александер і Марія Кузишин, Ілярій Мельниченко, Мирослав і Люба Микитів, інж. Михайло і Люба Пежанський, Михайло і Стефанія Рудик, Тетяна Якимів.

По 10.00 дол. — Марія Дзядів, Василь і Анна Іванчишин, Ірена Мриц, Петро і Марія Патріяк.

По 5.00 дол. — Альберт Г. Дачук, Катерина Дучак.

Листи Ч. 1691, 1718, 1718/є, 1718 /ж, 1718 /і, 1714, 1802 — збірка — Коляда — Укр. Патр. Товариства — Відділ в Нюарку-Ірвінґтоні, Н. Дж., Василь Пасічняк — голова

Збірщики: Богдан Гайдучок, Василь Гнатів, Марія Юркевич, Александра Яськів, д-р Іван Ярош, Володимир Псуй, Федір Луцишин. зложили:

По 100.00 дол. — Б. і Л. Гайдучок, В. і К. Воловодюк, д-р Роман Кисілевський, Федеральна Кредитівка — Нюарк.

По 50.00 дол. — д-р Б. і С. Шебунчак, Ліза Белендюк, Б. Федасюк, М. і Я. Томоруґ, Юліян Гельбіґ, Стефан Закамарок, Новаківський (Джерзі Сиі, Н. Дж.), У. і В. Дячуки, д-р Тарас і Люба Шеґедин, д-р Роман Кравчук, Василь Гнатів, д-р А. і І. Ярош, В. і А. Псуй.

35.00 дол. — А. і Р. Яськів.

По 30.00 дол. — В. і С. Гнатів, Ірина Яворська, Александра Ярош.

27.00 дол. — О. Суховарський.

По 25.00 дол. — О. Ратич, Стах і Марта Ярош, д-р Юрій Тритяк, Евген Змий, Стайвесант-М'ясна Крамниця, К. Говерля,: інж Смук і Син, Зенон Терлецький, д-р Я. і Л. Ляшевич, Іван Ориняк, Зенон і Оля Тимків, Люба Лапичак, І. і Б. Ольшанівські, Ярослав Біґун, Я. Ткач, А. і Ф. Луцишин.

По 20.00 дол. — Р. Гнатів, Б. і М. Цимбалістий, С. і Є. Масник, Володимир Сенежак, М. Гарматій, Картерет — Банк, Роман Ричок, М. і Л. Стебельські, проф. Грицай, Іван Луків, д-р Ю. Стефанівський, Олег Лазірко, Г. і А. Ратич, Р. і І. Лапичак, Б. і Я. Жеребецькі, В. Мазяр, Букшована, Лев Коленський, А. Садовська, О. Бурачинська, М. Кормило, А. Рогальський, П. Буняк, Т. Понось, О. Цяпка.

По 15.00 дол. — Л. Калинич, О. Голинський, М. Юркевич, М. Чировський.

По 10.00 дол. — Софія Пащак, Л. Савойка, А. Тиха, Стефан Третяк, І. Бартошик, Борис Мицьо, Стусик, М. Стоцько, А. Кейбіда, О. Даць, В. Мицьо з Мамою, К. Приходько, Д. Солодчук, В. Кульматицький, І. Іванчук, В. Боярський, М. Семанишин, І. Ґенсюр, Я. Рак, В. Роговський, Л. Рудзінський, М. Паленицький, А. Падковський, В. Ковбдянський.

8.00 дол. — І. Литвин.

По 5.00 дол. В. і М. Левицькі, І. Кононів, М. Заверуха, Р. Біловус.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним Жертводавцям і Збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку:

IRS No. 23-74380645

Чеки просимо виставляти на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd.
Philadelphia, Pa. 19117

ПОПРАВКА: Цей список був пропущений в друку!

III

Листи ч. 1776 і 1777 — збірка — Коляда Українського Патріярхального Товариства — Відділ в Гемпстед, Н. Й. Збірщики: Ксеня Ільницька, Юлія Захарія і Микола Курчак. Переслав Микола Курчак (голова), зложили:

344.25 дол. — Свят. Базар Укр. Патр. Товариства.

По 200.00 дол. — Кухня Бінґо І. Кухня Бінґо II.

Праця...

(Закінчення зі ст. 2)

ни національних, культурних та релігійних прав українського населення Галичини, дають глибоке розуміння Короленком трагічної долі уніятів. В їхній історії письменник бачить невпинну боротьбу, яку він свідомо наголошує на значенні віри батьків, що показана тут як чинник пробудження господарської самосвідомости в боротьбі за порятунок від тьми безправ'я, нужди, рабського існування.

І. Мухин вміло і оригінально вплів у тканину своєї праці цінні уривки з творів Короленка, якими він схильний реабілітувати великого письменника, твори якого, як пише Василь Маркусь у вступі „прекрасно ілюструють його ідейні позиції" та „ідейне підложжя всієї його творчости". Проте „оборона власного „я", тобто права на вільне ісповідуваня своєї релігії і бажання залишитися „вірним собі", — як продовжує Маркусь, — є головними мотивами тих творів", в яких виступає проблема уніятів. Філософські роздуми письменника в них відверті, чіткі, точні.

У книзі „За віру батьків" багато нового, невідомого досі з історії Греко-Католицької Церкви в Росії. Праця написана на високому науково-теоретичному рівні, цілком відповідає тим завданням, які ставив перед собою автор.

З часткових зауважень спинимось на одному. Навряд чи слід включати додатки й бібліографію як окремі розділи, але суть не в цьому. У цілому монографія І. Мухина цінна своєю глибокою об'єктивністю, багата фактичним матеріялом, цікава глибокими авторськими висновками.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

ПОДЯКА
за
бл. п.
БОГДАНА РОМАНА ЛЕСИКА
1953 — 1982

„Відлітають сірим шнурком журавлі у вирій"...

Припадає рік, як Родина готувалася на Ювілейну Пластову Зустріч, та Всевишній звелів інакше — забрав пластуна „Чорноморця", бл. п. Богдана на Вічну Ватру. Не зважав Творець на те, що бл. п. Богдан лише рік раніше, після смерти батька, бл. п. Володимира став господарем нашої невеличкої сім'ї, або на Його молодий вік, але закликав на належну винагороду.

Прибиті цим важким горем, цією дорогою висловлюємо нашу найсердечнішу подяку всій Родині, Приятелям і Знайомим, які причинилися до облегшення нашої тяжкої і невіджалуваної втрати.

Щиро вдячні Всім Тим, які взяли участь у похоронних відправах та тризні, які виявили своє співчуття усно, письмо чи телефонічно, які відвідали нас вдома, зокрема Вп. панству Д. і К. Молодовець, які були помічною рукою від першої хвилини нашого нещастя..

Сердечно дякуємо Всч. о. П. Луневі, новоназначеному сотрудникові місцевої укр. кат. церкви Св. Духа — де Покійний був хрещений, де часто служив до Св. Літургій, і звідки був похоронений — за відправлення родинного та громадського Парастасів і Похоронних Обрядів та відпровадження Тлінних Останків на місце Вічного Спочинку. Це була першою похоронною відправою для молодого священика, і о. Павло своєю теплою проповіддю попрощав Покійного однолітка і розсіяв тугу і жаль всіх присутніх, особливо Родини. Рівнож дякуємо за присутність на тризні, де були проведені відповідні молитви.

Щира подяка п. М. Ковальчукові, дякові церкви Св. Духа, який своїм співом у похоронному заведенні, в церкві і на цвинтарі звеличав похоронні відправи, а п. В. Києві за співдякування під час Служби Божої.

Безмежно вдячні тим Молодцям, які віддали останню прислугу, несучи домовину Покійного на Вічний Спочинок: М. Ціхановському, М. Горбовому, А. Горбовому, Я. Клюці, І. Янчакові, товаришеві шкільної лавки та І. Притулі, кузенові з далекої Канади.

Складаємо окрему подяку всім Приятелям за численні і ласкаві пожертви на Служби Божі за спокій душі Покійного, між ними вічні пом'янки від Сусідів. Рівночасно дякуємо Родині з Канади й Арґентини та Родинам Молодовець, Ціхановським і Клюкам за чудові китиці квітів обильно біля домовини. Особлива подяка Вп. п-ні О. Горбовій за флякон свяченої води з ґроти в Люрді, якою була покроплена свіжа могила у сороковий день смерти Покійного.

Ввічливо дякуємо всім Вп. паням, які не жаліли часу і зайнялися приготуванням ситої та смачної перекуски на тризні: К. Молодовець, М. Венчак, О. Ціхановській, М. Клюці, О. Кухті, О. Горбовій, Р. Горбовій і М. Янчак.

Останньо дякуємо похоронному заведенню Роберта Морленда за взірцеве проведення похорону, за пораду і поміч.

Нехай Господь Бог благословить Вас усіх, згаданих тут і незгаданих за Ваші чутливі серця і добрі діла та нагородить Вас сторицею! Ви доказали нам, що в нашому смутку і горю ми не самі, та що втрату нашого Покійного відчуває з Родиною багато вірних Приятелів!

Від імени горем прибитої Родини — сестра Покійного — ЛЮБОВ ВОЛОДИМИРА

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в п'ятницю, 19-го серпня 1983 року,
з Волі Всевишнього, ненадійно, відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

сл. п. д-р

Богдан Семенюк

народжений 24-го листопада 1917 р. в Крукеничах, мешканець Ясенів, пов. Броди, Україна.

ПАНАХИДА буде відправлена у понеділок, 22-го серпня 1983 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 23-го серпня 1983 р., о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Юра, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ІРЕНА
донька — ХРИСТИНА з чоловіком
донька — ОЛЯ з чоловіком
внучка — НАТАЛЯ
брат — ТЕОДОР з родиною в Німеччині
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні

Серед проблем наших щоденних буднів та витрат енергії на українські міжусобиці, трапляються часом ясні події, які сповняють наші серця почуванням радости і національної гордости.

Такою ясною подією у житті української філядельфійської і навколишньої громади був величавий Бенефіс концерт для відзначення 30-річчя Українського Музичного Інституту Америки 24-го квітня ц.р. Концерт пройшов з небувалим успіхом у вщерть заповненій добірною публікою прегарній модерній акустичній нещодавно побудованій концертовій залі Port of History Museum на Пеннс Лендінґу Філядельфії.

Ця ювілейна імпреза присвячена була 30-літтю УМІ в Америці і пам'яті його засновника концертового пяніста проф. Романа Савицького. Рецензент цього концерту над концертами Теодор Терен-Юськів ставить його поруч таких рідкісних виїмкових наших музичних подій у минулому, як концерт Української Республіканської Капелі Кошиця, як індивідуальний концерт неперевершеної Соломії Крушельницької і прекрасної піяністки Любки Колесси. Ця імпреза була, якщо йдеться про мистецтво, одною із тих культурних подій, які належать до найбільш репрезентативних в історії української Америки.

Таку високу оцінку у 30-ліття УМІ одержав Бенефіс концерт УМІ з уваги на участь в ньому двох найкращих музичних виконавців, артистів світового значення: піяністки Лідії Артимів та баса першого соліста Метрополітальної Опери в Ню Йорку Павла Плішки.

Дарія Гординська-Каранович у рецензії про цей концерт пише: „Очарована публіка грою Лідії Артимів встала з місць, щоб спонтанною овацією виявити свій ентузіязм, а Павло Плішка є одноразовою неповторною мистецькою індивідуальністю великого формату. Концерт з нашими трьома, включаючи піяніста Тому Гринькова, першорядними артистами, став великою мистецькою подією. Варто його повторити по більших центрах Америки".

З цієї нагоди, в першу чергу, в імені УМІ дякую сердечно за ласкаве особливе благословення для цього ювілейного концерту від Преосвященнішого Архиєпископа Митрополита Стефана Сулика, Блаженнішого Архиєпископа Митрополита Метислава Скрипника і Преосвященного Владики

Ще один тріюмф української музичної культури

Роберта Михаїла Москаля, за благословенням яких цей концерт відбувся.

З уваги на унікальність цього репрезентативного концерту елітарна група ентузіястів української музичної культури забажала скласти ювілейний дар для УМІ своєю всеціло відданою безкорисною працею для організування концерту. Тож в імені Президії і Ради Директорів УМІ цієї єдиної Української Музичної Школи у вільному світі, складаю найсердечнішу подяку інж. Левові і Лесі Яцкевичам, дир. Богданові і Вірі Тодоровим і проф. Анастазії Жилавій, з яких складено Діловий комітет.

Зворушливим і радісним моментом є те, що в організації цього концерту прийняли моє запрошення до Ділового комітету чимало ентузіястів української музичної культури уже з молодшого покоління, які знають американський стиль праці і розуміють, що це нагода не тільки до відзначення 30-річчя УМІ, але також для популяризації загальної української музичної культури. Це — Ріта Послушна, Надя Желехівська-Матківська, Стефанія Чаплинська, Марта Чапельська-Яримович, Марта Третяк-Федорів і наймолодша, Ніна Тодорів.

Щиросердечна подяка цим молодим енергійним і підприємчивим жінкам, які справді з посвятою віддавали свій час. До таких належить, в першу чергу, незаступима Ріта Послушна, що була по суті моїм асистентом у влаштуванні концерту. З огляду на брак місця, годі описати зокрема внесок кожньої з цих молодих пань, без яких ця прекрасна імпреза ледве чи могла стати дійсністю.

Інж. Лев і Леся Яцкевичі, члени Ділового комітету, своїми цінними порадами в багатьох ситуаціях давали напрямні нелегкої підготовки до цієї імпрези. Інж. Л. Яцкевич допомагав у великій мірі у редагуванні статтей у пресі, які інформували докладніше про цей концерт.

Віра і дир. Богдан Тодорів внесли велику допомогу для здійснення цієї небувалої імпрези у формі редагування різних листів і у полагоджуванні теж і технічних проблем: друкування запрошень, програмок, тексту оголошень до радіопрограм і т.п. Усе це було виконано у відносно дуже короткому часі до концерту, і тимбільше вимагало величезних зусиль і праці.

Віра Тодорів не тільки допомагала в організації самого концерту, але була відповідальна за важливу ділянку Ділового комітету — організацію надзвичайно елегантного прийняття не лише під кулінарним оглядом, але і під оптично-естетичним, що доповнило чудове враження з концерту. На прийнятті учасники концерту мали нагоду зустрітися особисто з виконавцями неперевершеними своїм талантом мистцями світової слави В. Тодорів у великій мірі допомагали Ніна Квашинська і її доня Ліда Пастушак, як теж і інші членки Ділового комітету, які працювали з відданістю і з ентузіязмом. Це були Леся Яцкевич, Стефанія Чаплинська, Анастазія Жилава, Марта Чапельска-Яримович, Надя Желехівська-Матківська і Ріта Послушна.

До підготовки концерту доклала великих зусиль і Марта Чапельська-Яримович, яка завідувала фінансовою ділянкою імпрези та відіграла велику ролю у розпродуванні великої кількости квитків перед концертом і при касі та причинилася до збільшення кількости публіки на концерті.

Надовго залишиться в нашій пам'яті тепла зустріч наших представників із членами екзекутиви „Провидіння" і приязне інтерв'ю в редакції „Америка". Головний редактор Мстислав В. Дольницький і ред. Богдан Катамай відступили дуже багато місця на сторінках газети для поміщування численних статтей і світлини, присвячених цьому концерту. Сердечно дякуємо усім членам Екзекутиви „Провидіння" за їхню фінансову і моральну підтримку.

Дякуємо щиросердечно головному редакторові „Свободи" Зенонові Сниликові і ред. Ользі Кузьмович за допоміжне привітне інтерв'ю з представниками УМІ і членами Ділового комітету. Дуже приязно і з признанням привітали нас головний предсідник УНС Іван Флис і головний касир УНС Уляна Дячук, які причинилися не лише словом, але і щедрим датком до фінансового успіху концерту.

Члени Президії УМІ Дарія Каранович і Таїса Богданська внесли багато допомоги своїми цінними порадами, а Дарія Гординська-Каранович своїми статтями в пресі звернула увагу нашої спільноти на надходячу незвичайну подію.

Видатний наш музиколог і композитор Василь Витвицький, сприяючи цій високомистецькій події і оцінюючи її вагомість, написав дві професійні інформативні музичні статті, які були поміщені у „Свободі" перед концертом.

Проф. Левові Шанковському щиросердечна подяка за його теплий і цінний радіовий коментар, в якому він висловив своє признання за 30-літню діяльність УМІ і за гідне, достойне звеличання його ювілею. Ми щиро вдячні Евдокії Дично-Блавацькій за зворушливе виголошення цього коментаря на радіопрограмі ім. В. Блавацького в день перед концертом і за безкоштовне відступлення часу для нього.

Щира подяка належиться також і Романові Савицькому, мол., за його слово, виголошене на самому початку концерту, в якому він представив мистецьку сильветку свого батька, як організатора УМІ в Америці, що виховав уже ряд фахових музик, пропагаторів української музики.

В імені Президії і Ради Директорів УМІ складаю особливу подяку Лідії Артимів, Павлові Плишці і Томі Гринькову за їхню творчу участь у цьому ювілейному відзначення 30-ліття УМІ.

Гостям-учасникам концерту, які своєю численною участю та святковими одягами причинилися до артистичної атмосфери цього вечора та піднесення успіху цього назабутнього концерту, найсердечніший вияв вдячности від ентузіястів-організаторів концерту, Президії і Ради Директорів УМІ.

Дякую сердечно за численні листи з гратуляціями від Владик, установ, громадянства і відділів УМІ.

Наше звернення до установ і громадянства про ласкаву фінансову допомогу у влаштуванні цього репрезентативного концерту зворушило серця тих, які поспішили з допомогою до здійснення потрібних плянів. Зі зворушенням і великою радістю читала я листи жертводавців, які гратулювали і заохочували докласти всіх старань для надходячої незвичайної мистецької події.

Імена жертводавців будуть окремо подані в пресі.

Щиросердечна подяка ентузіястам української музичної культури, які причинилися до небувалого успіху цього концерту від Українського Музичного Інституту Америки.

Наталія Котович,
президент УМІ

Появився друком...

(Закінчення зі ст. 1)

буном своєї генерації" в Галичині. Нам досі не вдалося дістати тюремного щоденника поета, який зберігається приватно в Польщі (в ньому багато нотаток про поезію та перекладну роботу поета над „Піснею пісень"). Немає теж можливости зібрати воєнні писання Кравцева. Подруге, з економічних причин не можна видати всього того, що вже зібране. Так от із цього тому довелося виключити ряд статтей."

У дальшому впорядники називають півсотні статтей і есеїв, що їх у цей том не включено, та вкінці подають таку „остаточну архітектоніку" запляннованого видання „Зібраних творів" Б. Кравцева: І-ий том (уже появився) — поезія, ІІ-ий том (щойно появився) — літературознавчі і наукові статті, ІІІ-ій том — поетичні переклади і ІУ-ий том — полемічні статті із совєтською владою в обороні української літератури, науки, мистецтва та в обороні української людини.

Другий том має 494 сторінки та включає чотири головні розділи і 39 статтей на такі основні теми: І. Українська мітологія (9 статтей), ІІ. Ренесанс і гуманізм (дві статті), ІІІ. Шевченко (10 статтей) та ІУ. Нова літературна проблематика (18 статтей). Упорядники в своєму вступному „Слові" вияснюють, що „Матеріял оцього другого тому тому упорядкований на хронологічно-історичному принципі, тобто не за датами написаних статтей, а на основі того, до якої доби тематика даної статті належить".

Як свого часу інформовано, ініціятором видання „Зібраних творів" Богдана Кравцева була створена в 1977 році „Кураторія Фонду для видання літературної спадщини Богдана Кравцева", яку очолює Микола Лебедь з „Прологу" та функцію касира в якому виконує Уляна Дячук, головний касир УНС, представники двох установ, з якими Б. Кравців довгі роки співпрацював. Кураторія тоді проголосила передплату на три томи запляннованого видання у передплатній ціні 35 дол. за всі три томи та 15 дол. за перший том і по 12 дол. за томи другий і третій. Згідно з одержаними з Кураторії інформаціями усі передплатники одержали замовлені книжки згідно із цим домовленням: перший том негайно після його появи в 1980 році, а другий вислано недавно. Таким самим порядком усі передплатники одержать також запляннований третій том. Проте, з уваги на горендальне інфляційне збільшення коштів видання, Кураторія Фонду з вдячністю прийме кожну пожертву, чи добровільну доплату до передплати від тих передплатників, що вже раніше ці всі, чи поодинокі томи замовили.

Пожертви посилати на адресу: Ulana Diachuk, UNA, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302.

Теперішня ціна в продажу за перший том є 20 дол., а черговий том по 15 долярів за примірник. Замовлення слати на адресу „Свободи"

Право...

(Закінчення зі ст. 2)

мости визволитись з-під колоніяльного режиму і 2) европейські колоніяльні держави прийшли до висновку, що краще признати своїм колоніям державність і зберегти з ними добрі взаємини, аніж продовжувати з ними в безконечність війну (Британія в Індії, Франція в Альжирі, Бельгія в Конго). Коли тепер лівійський диктатор Муаммар Каддафі за спонукою від Москви заатакував африканський Чад, колишню французьку колонію, Франція поспішає Чадові з допомогою, хоч і не квапиться вислати туди велике військо.

Теорію права самовизначення найкраще схопив у поетичній формі Шевченко, ствердивши, що „В своїй хаті — своя правда, і сила і воля!" Відклик на міжнародне право самовизначення народів небагато допоможе Україні. Коли настане історичний момент, що можна буде сягнути по втрачену державність, для цього потрібна буде 1) сила українського народу і його політична зрілість, почуття гідности і гордости та свідомість боротися за свою державність, і 2) корисна для України міжнародна коньюнктура, яка полягатиме не тільки у захитанні совєтської імперії, але й існуванні такої чужої сильної держави, в інтересі якої було б відбудова української держави і яка активно підтримала б наш новий визвольницький здвиг.

Міркування на цю тему, що стосується майбутньости, належить до категорії ворожбитства. Покищо маємо діло з походом такої русифікації, яка рівна національному ґеноцидові — знівечення української нації, як окремого, свідомого своїх прав народу та перетворення його в „радянський народ" з російською мовою і культурою. Для відзискання втраченої української державности не треба історичного прецеденсу, не треба відклику до нашої визвольної війни-революції 1917-21 років, бо деколонізація Сходу Европи так само не потребуватиме відклику на теорію про право самовизначення, як не користувалися цим аргументом народи Азії, Африки й Океанії, які через ніч усамостійнилися, хоч деякі з них мали за собою довгу визвольну боротьбу. Політика потребує плянування на майбутнє. Але мусить виходити з нинішнього дня. Чи ми так поводимося?! Президент Реґен своєю пригадкою про право самовизначення підбадьорює нас, але він теж, рахуючись з існуючим у світі станом, обмежується до ствердження принципу. Про деколонізацію евразійського обширу ніхто ще голосно не говорить.

Генерал...

(Закінчення зі ст. 2)

Як пишуть видавці в післямові, поява книжки Орлова англійською мовою приголомшила органи безпеки. Почалося слідство. Легко було встановлено, що Орлов справді був генералом НКВД, приїхав до Америки легально і мав 23,000 долярів. Йому прийшлось відповісти на тисячі питань, але коли питання ставились за рамки особистої біографії, він категорично відмовився відповідати.

Безперечно, що його писання стверджують, що він був активним троцькістом, вірно служив цій ідеї до своєї смерти, забравши з собою таємниці Луб'янки.

Книжка Орлова є яскравим прикладом, як легко у вільному світі можуть жити і працювати шпигуни. Орлов помер в Клівленді 7-го квітня 1973 року, переживши на півтора року свою дружину.

Останній рядок в післямові видавців книжки звучить так: „Тепер можна назвати його справжнє ім'я: Лев Фельдбін".

Дочитавши книжку до останньої крапки, виникає запитання: для чого і кого видана ця книжка в 1983 році?

Д-Р І. НОВОСІВСЬКИЙ ПЕРЕЙШОВ ОПЕРАЦІЮ

Ню Йорку, Н.Й. — Д-р І. Новосівський перейшов успішну операцію в бруклинському шпиталі.

У понеділок вранці, 15-го серпня ц.р., д-р І. Новаківський несподівано захворів, і його негайно відвезли до шпиталя, де йому зробили тяжку операцію. Він перебуватиме у шпиталі, на дорозі до одуження, ще довший час.

З ПОВІДОМЛЕНЬ ЗАХІДНІХ кореспондентів з Пакістану відомо, що в цій країні вже кілька днів відбуваються протести і демонстрації проти військового режиму Зія ульГака. Наприклад, поліція повідомила, що в одному з міст провінції Сінд чотири особи були вбиті, а 17 поранені, коли поліція відкрила вогонь по демонстрантах.

АҐЕНТСТВО НОВИН Нікараґуа повідомило, що під час виборів у цій країні минулого тижня в безпорядках у західній провінції Ойо загинули щонайменше 33 особи, понад 300 осіб були арештовані, а 26 будинків були спалені.